

HOVÁ TŰNTEK A BOLONDOK?

Mióta a Balkán kapuja lettünk, pontosabban egy abszurd szemétlift, amelyben alulról fölfelé hull a szemét, megváltoztunk mi is, és a város is, amelyben élünk. Hová tűntek például a bolondok? Hová tűnt az az öregasszony, aki néhány éve még a Komócsin téren álldogált (már a tér neve maga is a tiszta örület volt): rongyokba, nejlonzacskókba bugyolált lábbal, kibontott ősz hajjal állt ott órák hosszat mozdulatlanul, és az arcán piszkos patakokban folytak-csurogtak a könnyek: valamit motyogott is maga elé – imádságot? átkot? –, olyan volt, mint amilyen Mária Magdolna lehetett öregkorában... Miért sírt, kit siratott, mibe bolondult bele – ki tudja? Vagy talán ő volt köztünk az egyetlen épeszű – hiszen a Jézust sirató Mária Magdolnát is bolondnak nézhette a környezete – ő volt az, aki túlhangolt idegrendszerével, az irántunk érzett szánalomtól összeszorult szívével előre érezte, maga elé meredő vizenyős-szürke szemeivel előre látta, mi vár ránk?

Ennek az öregasszonynak volt egy „párja” Szekszárdon, a szülővárosomban. Háborús özvegy – özvegy menyasszony volt, akinek vőlegénye elesett a Don-kanyarban, de ő ebbe nem tudott belenyugodni. Felvette ugyan és haláláig hordta a gyászruhát, de mindennap kiment a vőlegény elé a vasútállomásra, minden vonathoz, húsz évig, harminc évig, talán tovább is – nem tudom, mikor tűnt el Szekszárdról. (A helytörténész Töttös Gábor szép novellát írt róla, én pedig a Komócsin téri öregasszonnyal összevont alakját léptettem színre drámakísérletemben, *A völgy felett lebegő lányban*.)

És hová tűnt a Léggömbáros? Ő bizonyára nem volt bolond, legfeljebb különc – kutya vontatta kerekas rokkantszékeben gyakran látam végigvonulni a Kárász utcán; gázzal felfújt léggömbjei a szék karfájához kötve ringatóztak, színes árnyakat vetítve sovány arcára, a felső ajkára tapadó vékony – az is lehet, odafestett – bajuszra. Fekete öltönye, fehér inge, gondosan megkötött nyakkendője – mindene makulátlan volt, még a nyomorék lábaira húzott lakkcipő is – talán éppen emiatt éreztük démoninak. Indokolt a többes szám: én az említett színjátékban, Géczi János pedig *Kezét reátevén, hogy lásson* című regényében szerepeltette. Démoni jelenség volt. Vagy csak mi láttuk annak? Mindenesetre bocsánatkéréssel tartozunk az emlékének.

És hová tűnt az a vézna, ballonkabátos férfi, aki – kezében szatyorral – mindig sietett valahová, de valahogy minduntalan a Széchenyi tér körül keringett, naponta többször is találkoztam vele... Mi dolga volt a világban, miért szaporázta folyton a lépteit, miért riadt meg a furcsálkodó

Az ő képe idézte fel bennem Segesvár bolondját.
Segesvárott csak egy-másfél órát tölthettem, mégis sikerült találkoznom vele.
Kopaszra nyírva, második világháborús katonaköpenyben loholt a harmincöt fokos
hőségtől olvadozó utcán – pillantásom épp hogy súrolhatta őt, mégis
belémhasított a felismerés: ez ő, a Bolondok Titkos Világszövetségének teljes jogú
tagja, a Teremtés csődjébe beleőrült Teremtő egyik földi helytartója, akinek
számára egy napon – a mindent-meglátás napján – megállt az idő, s azóta – tél
van, nyár van, mindegy neki – nem veti, nem vetheti le az elkoszlott
posztóköpenyt, abban kell járnia örökkön-örökké, az idők végezetéig,
felkiáltójelből lassan kérdőjellé görbülve – de hová tűnt előle a jajkiáltás, hová a
kérdés?...

Nem, bolondok már nincsenek, autótolvajok, garázdák, egy százasért a beledet kiontó épelméjűek léptek a helyükre... Ó, nyálcsorgató, együgyű-boldog hetvenes-nyolcvanas évek!

(A **Baka István művei. Publicisztikák, beszélgetések** című kötetből)

Következő oldal →